

РЕШЕНИЕ

№ 347

гр. София, 19 ноември 2012 г

В ИМЕТО НА НАРОДА

Върховният касационен съд на Република България, първо наказателно отделение, в открито заседание на втори юли две хиляди и дванадесета година, в състав:

ПРЕДСЕДАТЕЛ: ПЛАМЕН ТОМОВ

ЧЛЕНОВЕ: ЕВЕЛИНА СТОЯНОВА

КАПКА КОСТОВА

при участието на секретаря **Аврора Караджова**

и в присъствието на прокурора **Мадлена Велинова**

изслуша докладваното от съдия **Евелина Стоянова** дело № 788 по описа за 2012 година.

Производството е образувано по жалби на подсъдимия С.П.С., неговия защитник – адвокат М.М., и гражданския ищец С.И.С. против решение № 35 от 06.03.2012 г., постановено по внохд № 17/12 г. на Апелативния съд – гр.Бургас.

Подсъдимият и защитата му възразяват наличието на всички основания по чл.348, ал.1 НПК с искания за оправдаване, намаляване на наказанията, отмяна на приложението на чл.24 НК, намаляване размера на присъденото в полза на С. обезщетение.

Гражданският ищец /фирма/ и повереникът му – адв.И. Б., оспорват въззивното решение само в гражданската му част, като заявяват незаконосъобразност и искат увеличаване на обезщетението основано на чл.45 ЗЗД.

Пред ВКС жалбите се поддържат.

Гражданският ищец /фирма/ редовно призван, не изпраща представител и не е изразил писмено становище.

Прокурорът при Върховната касационна прокуратура намира жалбите за частично основателни, съответно – спрямо подсъдимия е допусната грешка в диспозитива на решението, която следва да се отстрани с намаляване на размера на наказанието от 16 години и 8 месеца на 16 години и 2 месеца лишаване от свобода, а спрямо гражданския ищец – са налице основания за увеличаване размера на обезщетението за неимуществени вреди.

За да се произнесе ВКС, първо наказателно отделение взе предвид следното:

С присъда по нохд № 486/11 г. Окръжният съд – гр.Сливен осъдил подс. С. за девет престъпления – едно по чл.199, ал.2, т.т.2 и 3, във връзка с чл.198, ал.1 НК; пет по чл.143а, ал.3, т.1, във връзка с ал.1, чл.142, ал.2, т.6 НК; две по чл.339, ал.1 НК и едно по чл.216, ал.1, във връзка с чл.26, ал.1 НК. За всички престъпления наказанията на подсъдимия са индивидуализирани по реда на чл.58а, ал.1 и чл.54 НК. При условията на чл.23, ал.1 НК на подсъдимия е наложено едно общо наказание, най-тежкото от определените му, а именно това за престъплението по чл.199 НК – 11 години лишаване от свобода. На основание чл.24 НК определеното общо наказание е увеличено с 3 години и 6 месеца, като е постановено наказанието от 14 години и 6 месеца лишаване от свобода да се изтърпи от подсъдимия в затвор при първоначален строг режим. Времето, през което подс.С. е бил с мярка за неотклонение „Задържане под стража“ – от 25.03.2011 г. до влизане на присъдата в сила, е приспаднало по реда на чл.59 НК. На основание чл.45 ЗЗД е ангажирана гражданската отговорност на подс. С., като е осъден да заплати обезщетения за причинени имуществени и неимуществени вреди, както следва – в полза на /фирма/ сумата от 1110,35 лева и в полза на С. С. сумата 150 000 лева, двете суми дължими ведно със законната лихва от 23.03.2011 г. до окончателното им изплащане. Предявеният от С. иск в останалата му част – до 500 000 лева, е отхвърлен като неоснователен и недоказан. СОС се произнесъл по деловодните разноски и държавната такса.

С оспореното въззивно решение, постановено по жалби на подсъдимия С. и частния обвинител и граждански ищец С., БАС изменил присъдата, както следва: увеличил наказанието за престъплението по чл.199 НК и това по чл.23, ал.1 НК на 12 години и 8 месеца лишаване от свобода; утвърдил приложението на чл.24 НК и постановил общото наказание в размер на 16 години и 8 месеца лишаване от свобода да се изтърпи в затвор при първоначален строг режим; намалил размера на обезщетението присъдено в полза на С.С. на 100 000 лева. В останалата част присъдата на СОС е потвърдена.

Като съобрази горното, доводите на страните и след проверка в пределите по чл.347, ал.1 НПК, ВКС, първо наказателно отделение установи:

Пределите по чл.347, ал.1 НПК са ограничени предвид инициралите образуването на настоящото производство и направените оплаквания, като въвн от касационния контрол е оправдаването на подсъдимия С. за довършено престъпление по чл.199, ал.2, т.т.2 и 3, във връзка с чл.198, ал.1 НК. Жалбите са основателни - въззивният състав е допуснал отстранимо съществено нарушение на процесуалните правила, поради което оспореното решение следва да се отмени (съответно на пределите на касационната проверка), а делото – върне за ново разглеждане. Съображенията за това са следните:

Първоинстанционното производство е протекло по реда на глава двадесет и седма от НПК. Окръжният съд с определение от 25.10.2011 г. (л.134) заявил, че направеното от подсъдимия самопризнание се подкрепя от събраните на досъдебното производство доказателства и поради това дал ход на делото при условията на съкратено съдебно следствие.

Известно е, че въззивната инстанция проверява изцяло правилността на невлязлата в сила присъда, независимо от основанията, посочени от страните - чл.313 и чл.314, ал.1 НПК, както и това, че когато производството пред първата инстанция е протекло по реда на глава двадесет и седма от НПК, въззивният съд трябва да провери дали процесуалната дейност на първостепенния съд е осъществена при съблюдаване на нормативната уредба на диференцираното производство – най-напред дали са предпоставките за прилагане на особената процедура (действително направено волеизявление по чл.371, т.2 НПК и законосъобразност на доказателствената преценка); после – спазен ли е регламентираният ред за допускане и провеждане на съкратеното съдебно следствие, а за присъдата – постановена ли е в съответствие с изискванията на чл.373, ал. 3 НПК.

Известно е също, че присъдата не може да се основава само на самопризнанието на подсъдимия – чл.116, ал.1 НПК, което принципно положение важи и за производството по глава двадесет и седма от НПК – чл.372, ал.4 и чл.373, ал.3 НПК.

Въззивният съд не се е съобразил с казаното дотук.

БАС приел, че мотивите на проверяваната от него присъда не страдат от пороци, предопределящи последиците по чл.335, ал.2 НПК и са съответни на процесуалните изисквания, но не е имал основание за такова безкритично отношение, тъй като мотивите на първоинстанционната присъда се характеризират с формалност и съществени непълноти.

Преди всичко СОС е потвърдил още веднъж (освен в цитираното по-горе определение от 25.11.2011 г.), че подсъдимият признал изцяло фактите, изложени в обстоятелствената част на обвинителния акт, като се съгласил да не се събират доказателства за тях. Същевременно обаче СОС се е позовал и на казаното от подс. С., че не е влязъл в банката, за да убива (л.135), а това веднага е трябвало да предизвика съмнението, че признанието му е частично относно грабежа и вината (умисъла) по отношение на увреждането при него на охранителя С. (за недопустимостта на частичното признание виж т.11 от мотивите на Тълкувателно решение № 1/09 г. на ОСНК на ВКС). Може да се предполага, че СОС не е забелязъл противоречието и не се е опитал да го отстрани (като откаже продължаването на особеното производство), тъй като поддържа погрешното разбиране, че вината е само правен, а не фактически въпрос (виж и решение № 116/99 г. на ВКС, първо н.о., Сб.,стр.137).

Съмнение, че СОС е могъл да проведе съкратено съдебно следствие съществува и от гледна точка на другото изискване за провеждането му по обвинението за грабежа – подкрепата на признанието от други доказателства. Първостепенният съд се е позовал на доказателства, събрани на досъдебното производство, които според него подкрепят направеното от подс. С. самопризнание, а именно - обясненията на последния и показанията на св.С. (л.22 от мотивите). Трябва да се отбележи, че позоваването на обясненията на обв.С. (т.2,л.13) е некоректно, като е пресъздадено превратно тяхното съдържание. Изваждането на определени части от изреченията, предпоставя поначало, и в конкретния случай, друг смисъл, което е недопустимо. От друга страна, очевидно е противоречието между обясненията на обвиняемия и пострадалия (т.2, л.26) относно насоката на произвеждане на изстрела. При така констатираното необяснимо съдът по същество не е ползвал доказателствата, произтичащи и от други източници, каквито са показанията на св. С.А., И.И., В.Ц., протокола за оглед на местопроизшествие, албума към последния, протокол № 192 от 10.06.2011 г. за извършена техническа експертиза (т.3,л.142-152), съдебно-медицинската експертиза (т.3,л.89-91). Последно посочените доказателствени източници способстват изясняването на коментираните факти; служат за проверка на обясненията на подсъдимия и показанията на св.С., както и за отстраняване на противоречието помежду им. Доколкото насоката на изстрела е от съществено значение за установяване наличието или не на предвиждането и желанието на обществено опасните последици – да бъде лишен от живот пострадалия, неяснотата по този факт, злепоставя положителния извод за действие при пряк умисъл (бил той и алтернативен, както е приел БАС).

По обвинението за вземането на заложици също е наличие съмнение, което нито СОС, нито БАС са отстранили, за да бъде законно проведеното съкратено съдебно следствие – става дума за съмнението от втория вид, както при грабежа - за подкрепата му от други доказателства извън признанието. За илюстрация е достатъчно следващото по-долу: доказателствените източници за фактите, свързани с обвиненията по чл.143а НК (л.6-7 от обстоятелствената част на обвинителния акт) са показанията на свидетелите Т., И., Д., А., В., В., Д., К., Щ. и Т., дадени от тях в досъдебното производство (т.2, л.л.28,32,34,37,40,56,61-63 и 65). Внимателният прочит на посочените показания налага извод, че в показанията на св.Т., И., Д., А. и В. се констатира съществени противоречия относно обстоятелствата, при които са освобождавани, в пряка зависимост от възможността на всяка една да възприеме едни или други обстоятелства, доколкото те са били освобождавани последователно във времето. Съгласно фактите, приети за установени, св.Р. Т. била освободена първа, „...като условие за

нейното освобождаване било предоставянето от страна на полицейските служители на бронжилетка на обв.С.....". Според св.Р. Т. – "...те поискаха някой от нас да бъде пуснат за да му дадат бронжилетката и той каза моето име.."; св.И. И. – "...похитителят...каза на С. да предаде на полицаите, че иска бронжилетка като в замяна на това ще освободи една жена.."; св.В. Д. – "...мъжът каза тогава на С. да се обади по телефона и да каже..., че ще пусне една от нас...пусна Р...."; св.С. А. – "...мисля, че след полунощ той освободи Р. защото тя трепереше...и му каза, че страда от клаустрофобия..."; св.М. В. – "...нападателят видя, че Р. е много изплашена и на което тя обясни, че страда от клаустрофобия и тогава той каза на С. да съобщи на преговарящия, че ще пусне Р. при доставката на бронжилетката...". Не по-различно стоят нещата и с фактите относно проведените от подсъдимия разговори с негови приятели (условие за освобождаването на останалите – св.В., И., Д. и А.). Според св.Т. – "...следващите две бяха освободени след изпълнение на исканията му да говори с негови приятели...заяви, че иска да говори със С. и Г..., бяха намерени и доведени до щаба, където проведеха няколко разговора.."; показанията на св.С. В. не изясняват въобще посочения факт, като разпитът е приключил бързо, поради заявена от него умора, а втори разпит не е провеждан на досъдебното производство; св.К., Д. и Щ. не съобщават да са водили лично разговори с подс.С.; а лице с името Г., съобщено от св.Т., не е разпитвано на досъдебното производство. Показанията на цитираните по-горе свидетелки също не допринасят за изясняването на коментирания факт.

Общо и за двете обвинения – по чл.199 и чл.143а НК, може да се добави, че доколкото става въпрос за доказване с косвени доказателства, резултатът от него би трябвало да бъде и единствено възможният, респ., че умисълът за убийство е бил пряк и че освобождаването на всички заложници е било под условие в определен смисъл.

Предвид характера на констатираното касационно основание останалите възражения на жалбоподателите, не могат да получат отговор от ВКС в това производство, но следва да получат убедителен такъв при новото разглеждане на делото.

Водим от изложеното на основание чл.354, ал.3, т.2, във връзка с чл.355, ал.1, т.т.1 и 3 НПК, ВКС, първо наказателно отделение

РЕШИ:

ОТМЕНЯ решение № 35 от 06.03.2012 г. по въззивно дело № 17/12 г. на Апелативния съд – гр.Бургас **освен** в частта, с която е потвърдено оправдаването на подсъдимия С. П. С. за довършено престъпление по чл.199, ал.2, т.т.2 и 3, във връзка с чл.198, ал.1 НК и ВРЪЩА делото за ново разглеждане в отменената част от друг състав на същия съд от стадия на съдебното заседание.

ПРЕДСЕДАТЕЛ: [подпис]

ЧЛЕНОВЕ: [подпис]

[подпис]